

Вакцинація це суперсила від хвороб

(Поради для батьків про важливість вакцинації)

У дитини вакцинація планова за календарем чи позапланова пов'язана з порушенням календаря, що ж робити батькам, може, почекати, або відмовитися розмірковують деякі батьки?

Медики та більша частина суспільства ж переконані що щоденно, особливо сьогодні слід особливо ретельно дбати про захист від інфекцій, одним з найефективнішим способом даної боротьби є проведення вакцинації.

Дитячий лікар-інфекціоніст, голова Національної технічної групи експертів з питань імунопрофілактики Федір Лапій пояснює, чому вакцинація — це надзвичайно важливо, та розвінчує найпопулярніші міфи стосовно неї.

10 міфів про щеплення, які потрібно знати батькам

Міф 1. Карантинні заходи та колективний імунітет захистять від усіх інфекційних хвороб

Насправді: карантинні заходи та колективний імунітет захищають не повністю
Карантинні заходи наприклад через COVID-19 можуть знизити рівень захворюваності лише на ті інфекції, які передаються від людини до людини повітряно-крапельним шляхом.

Те, що люди носять маски, дотримуються соціальної дистанції, дезінфікують руки, може зменшити рівень поширення кору чи грипу. Саме щодо кору можна говорити і про колективний імунітет. Утім, від деяких інфекцій потрібен індивідуальний захист. Скажімо, якщо поруч з вами 99,9 % людей вакциновані проти правця, але саме ви травмувалися, й у рану потрапив збудник, це не захистить від хвороби.

Пандемія додає ще й іншу специфіку: реанімаційні відділення переповнені хворими на COVID-19. Тож якщо людина саме зараз постраждає від того ж правця та перебуватиме у важкому стані, вона ризикує значно більше, ніж зазвичай.

Міф 2. Вакцинація пригнічує імунітет

Насправді: вакцинація не пригнічує імунітет

Але, на жаль, цей міф підтримують навіть в академічних колах. Сучасні дослідження доводять: після щеплення захисні сили організму такі ж сильні, як і до вакцинації. Щеплення не підвищує вразливість людини. Наприклад, віруси у вакцинах проти кору, паротиту та краснухи настільки ослаблені, що не можуть вплинути на імунітет. Навпаки, деякі вакцини спеціально вводять з метою екстреної вакцинації для попередження хвороби, якщо ймовірно зараження вже сталося. Якщо ж захворіти, навантаження на імунітет буде в сотні разів потужнішим. Тож, вважаю, розумно керуватися ґрунтовними дослідженнями та досвідом використання вакцин.

Міф 3. Деякі хвороби зустрічаються так рідко, що не варто від них вакцинуватись

Насправді: поодинокі випадки деяких інфекцій не означають, що їх немає взагалі

Дійсно, люди часом відмовляються вакцинувати себе та дітей, приміром, від правця. Мовляв, ніхто зі знайомих на нього не хворів, чимало з них мали якісь поранення, але до хвороби це не призвело. Таку позицію можна порівняти ось із чим: людина регулярно перебігає дорогу на червоне світло. Так, їй може «пощастити», і не раз. Але це все одно небезпечно і некоректно хвалитися, що ви не потрапили під машину. Так само і з правцем. Ті, хто має серйозну травму, звертаються по хірургічну допомогу та отримують екстрену профілактику. Проте випадки правця переважно стаються за незначного пошкодження і забруднення рани: наступили на цвях, вкусив несильно собака. Люди залишають такі «мінітравми» на самолікування, але щастить не всім. Тож гарантувати, що не щеплена від правця людина ніколи не захворіє на правець, неможливо.

Також існують інфекційні хвороби, які важко своєчасно розпізнати. Інколи люди навіть не розуміють, що зустрічалися з ними. Наприклад, дифтерія в перші дні схожа на ГРВІ. Якщо ж за медичною допомогою звернутися пізніше ніж через три доби від початку захворювання, лікування не буде таким ефективним, є високий ризик ускладнень чи навіть смерті.

Ми не можемо знати, коли пасок безпеки врятує наше життя: через п'ять хвилин, через 20 років чи ніколи нам не знадобиться. Але під час деяких аварій без нього людина майже приречена. Так само і з вакцинацією.

Міф 4. Безкоштовні вакцини в поліклініках неякісні

Насправді: безкоштовні вакцини в поліклініках якісні

Вакцини — це клас лікарських засобів, до яких постійно прикута увага суспільства. Тож можна сказати навіть про кількаразову пересторогу під час виробництва та зберігання. Прийнято фіксувати будь-які порушення у стані здоров'я після введення вакцин із подальшим розслідуванням, аналізом, незалежно від того, чи доведено причинно-наслідковий зв'язок. Системи нагляду за виробництвом вакцин постійно модернізуються.

Україна отримує якісні вакцини різних виробників та країн. Наприклад, це вакцини і індійського, і бельгійського виробництва. Вакцини схвалені ВООЗ до використання, проходять перевірку на відповідність вимогам, кваліфікаційним критеріям. Виробництво, умови зберігання та перевезення вакцин суворо контролюють. Транспортування вакцин в Україну та далі в області відбувається відповідно до міжнародних стандартів. Наприклад, прилади постійно вимірюють температуру всередині термоконтейнера. До того ж стандарти вже містять перестраховання: вони значно суворіші, ніж реальні умови, яких потребують вакцини. Адже їхня стабільність насправді значно вища, ніж та, що береться за основу.

Міф 5. Щеплення призводить до аутизму

Насправді: щеплення ніколи не призводить до аутизму

Цей міф з'явився після статті 1998 року британського лікаря Ендрю Вейкфілда. У ній зробили висновки за результатами аналізу дванадцяти дітей. Без доказової бази він пов'язував розвиток аутизму зі щепленням проти кору, паротиту, краснухи. Це спричинило резонанс: провели численні дослідження щодо цієї та інших вакцин. І не знайшли жодних підстав для такого висновку.

Одне з наймасштабніших досліджень цієї теми провели в Данії. Аналіз відбувся із залученням 657 тисяч дітей. Дослідження довело: серед вакцинованих дітей аутизм розвивався навіть на 7% менше, ніж у невакцинованих однолітків.

Згодом Ендрю Вейкфілд був звинувачений у підробці даних, махлюванні та позбавлений права займатися медичною практикою у Великій Британії. Але чомусь люди все ще продовжують вірити в те, що спростували вже багато разів.

Міф 6. Вакцина часто спричиняє алергію

Насправді: вакцина вкрай рідко спричиняє алергічну реакцію

Алергічна реакція може бути, але трапляється вкрай рідко: один випадок тяжкої алергічної реакції на один мільйон щеплень. Це унікальні випадки. Наприклад, досвід застосування вакцини проти COVID-19 в Україні доводить, що анафілактичний шок мали 14 осіб на 9,5 млн щеплень.

Медики на пунктах вакцинації знають про таку ймовірність, навчені реагувати і швидко можуть надати медичну допомогу, якщо виникла тяжка алергічна реакція. В Україні не зафіксували жодного смертельного випадку від алергії на вакцини проти COVID-19.

Міф 7. Дітей із хронічними хворобами не можна вакцинувати

Насправді: якраз навпаки - дітей із хронічними хворобами вкрай важливо вакцинувати

Не лише можна, а й потрібно. Ослабленим дітям, які чутливі до інфекцій, вкрай необхідно мати додатковий захист. Що саме і коли робити, має порадити лікар, у якого дитина перебуває на обліку. Є нюанси щодо використання так званих живих вакцин, які містять ослаблені віруси чи бактерії. Проте вони стосуються осіб із порушеннями в імунній системі, які приймають імуносупресивні препарати (препарати, що пригнічують роботу імунної системи).

Вакцинацію можна розглядати як медичне втручання, яке покращує якість і тривалість життя. Скажімо, діти з першим типом цукрового діабету потребують введення інсуліну, і так само потребують вакцинації за Національним профілактичним календарем щеплень та додаткових щеплень за станом здоров'я.

Міф 8. Материнські антитіла та грудне вигодовування захищають немовлят

Насправді: грудне вигодовування є дуже корисним для здоров'я дитини, але воно не захищає малюка від вакцинованих хвороб

Антитіла, які проникають через плаценту, можуть захищати лише від деяких хвороб. Грудне молоко корисне з багатьох причин, але це не захист від інфекцій, проти яких маємо вакцини.

Міф 9. Немає сенсу вакцинувати, адже після щеплення діти теж хворіють

Насправді: є сенс вакцинуватися

Так, навіть щеплені діти можуть хворіти. Але вони хворіють у легкій формі та без ускладнень. Чому хворіють? Річ у тім, що щеплення проти деяких інфекцій мають обмежений час дії. Наприклад, вакцини проти дифтерії, правця створюють антитоксичний імунітет — антитіла, що нейтралізують токсин, який виробляють збудники хвороб. Із часом рівень антитіл знижується. Тому потрібна ревакцинація, щоб організм завжди був готовий до зустрічі зі збудником. Для дорослих, які отримали повний курс щеплень, захист вакцини діє в середньому до 10 років.

Якщо цей термін спливає, рівень антитіл недостатній, щоб нейтралізувати весь токсин. Отже, слабка форма хвороби може виникнути. Є й індивідуальні особливості організму, які важко передбачити: комусь ревакцинація потрібна через 13 років, а комусь вже через сім, і тоді на восьмий людина може захворіти.

Часто антивакцинатори відверто та грубо маніпулюють, коли посилаються на статистику. Наприклад, наводять дані статистики США про те, що більшість хворих на правець пройшли щеплення. Але варто подивитися детальніше. Невакциновані хворі проводили понад місяць у лікарні, чимало з них перебували в реанімаційному відділенні, хтось помер. Вакциновані хворі перебували в лікарні близько доби, адже їхній стан не був загрозливим. У них виявляли так званий місцевий, а не генералізований, правець — лише в місці проникнення збудника.

Міф 10. У школі зобов'язані навчати невакцинованих учнів

Насправді: існують різні форми освіти, і школи не зобов'язані навчати невакцинованих дітей

[Стаття 15 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»](#) передбачає: дітям, які не були вакциновані за Національним календарем щеплень, відвідувати заклади освіти не дозволяється. Ще у 2016 році [Верховний Суд України підтвердив](#), що школи мають право не пускати до відвідування учнів, які не мають щеплень. Навчатися дитина може дистанційно, отримувати сімейну освіту чи іншу форму освіти, яка не порушує права інших дітей. Така норма не має на меті дискримінувати якихось учнів. Вона захищає здоров'я всіх школярів. може дистанційно, отримувати сімейну освіту чи іншу форму освіти, яка не порушує права інших дітей. Така норма не має на меті дискримінувати якихось учнів. Вона захищає здоров'я всіх школярів.